

Петар Матовић

ДОКОЛИЦА

У последњој клупи седим сам, по казни. Не раззнајем речи наставника, чујем само мрмљање, мада се и не трудим – ужасава ме та принуђеност на непокрете, на социјални чин наставе у одељењу, напослетку бол у желуцу интензивира неугодност и мучнину, осећања која из непознатог разлога негујем. Померам се далеко од овога: у неко лишће кроз које прогрева сунце, у неко млако подне у коме нема догађаја, ничег осим сензација. Било какав покрет скренуће пажњу, и то ме плаши. Не умам да цртам. Пишем, тако то изгледа с катедре, али не белешке са предавања већ нешто попут стихова. Некад су то риме, веселе, због забаве, због радости у овој *чамошњи*. Та доколица дајући време учи ме да се радујем чину писања. Данас је то оно што панично недостаје. Квалитетна доколица мора да траје 4-5 сати, без којих не вреди прићи тексту.

ЦИГАРЕТЕ

Прву цигарету сам запалио у дванаестој години. Последњу у тридесет првој. Између тога је

непрекидни период чија је кулминација била на три паклице. Десет година пре тога је смрт оца, који је умро од карцинома плућа. Кажу да је пушио две кутије дневно. У тој години почетка желео сам да умрем на исти начин. У тридесет првој, таквом смрћу био сам ужаснут. Последње три године пушачког стажа будио сам се и на ивици кревета палио цигарету, па би тек онда уследило све по реду: тоалет, бријање, кафа... Те године протицале су у лудом бунилу страха од смрти. *Не желим ипакву смрт, само не ипакву, било шта друго...* А то су били, заправо, само периоди идентификације са оцем и коначно одвајања од родитеља. Само то (*sic!*). А и данас сањам како се бесомучно предајем том ужитку, и будим се уморних плућа. Некада осећам мирис дувана и нисам сигуран које су стварности стварне.

РЕСТРИКЦИЈЕ

Имам седамнаест година, зима је и бежим из школе, у „Голф”. То је кафе са високим сепарима, скрајнут у односу на прометне улице и добро је место за прикривање. Напољу промичу пахуље. Конобарица доноси чај и свећу јер су *на снази* рестрикције. Постоји плинска пећ, али недовољно јака да загреје. Отварам свеску и *чврљам*. А волим да замишљам себе као озбиљног писца који затрпан папирима седи по васцели дан за столом и у механичком звуку типки послушкује речи које тек настају на папиру. Углавном, буљећи у белину, што свеске, што оснеженог дана, утопљавам се јакном и помало мазохистички предајем пози *одбеглог стихо-клејца*, због које у том тренутку волим себе.

Интимност и топлину које тако парадоксално осећам желим да пренесем у редове што настају; никако атмосферу у којој заправо живимо: санкције, суседство рата, репресије. Када бих записао нешто што би требало да буде *шойло*,

осетим задовољство, осетим здравље. То су свакако себични разлози за писање, не осећам кривицу, само хедонистички уживам. Осим тога, немам ништа друго.

РАЦИЈЕ

Рације су сваког викенда. *Милиционери* круже градом у марици. Изводе нас све, из кафеа *Bull*, јер нико нема личну карту, нико није пунолетан, и постројавају у врсту. Двојица су већ добила батине јер нису довољно брзо изишли напоље. Више их не млате, али и даље чујем како кукају. Полицајац, са данас заборављеним југословенским грбом са петокраком на униформи, репетира пиштољ и каже: *Ко покуша да бежи, пуцаћу!* Ми дрхтимо. Марко, друг, на ивици је суза и каже уплашено: *Јао, мајтори ће ми наљућати шамаре, мислиће да смо стварно нешто урадили!* Не спуштајући пиштољ, самозадовољно и претећи полицајац каже колеги: *Запиши их, све!*

СУПЕРМАРКЕТ

Рано се смрачује, лампиони блеште потуљено. Светлост на изложима је јача и бистрија, унутра су купци – у колицима су деца и роба. Рафови, рафови, рафови... Терабајти артикала... Звук точкића на огромним колицима радним даном у 20.43 h. Мушкост, то је самоћа без осамљености; без депресије; интергалактичка празнина без страха. Продавачица несвесно намешта косу, отире руке о кецељу, конзерве пребацујеш у цегер, погледи у линеарне кораке нестају у хиперсвемуру ходника, бритка светлост остаје да резонира.

ДЕПРЕСИЈЕ, ЛИТЕРАТУРА (I)

Излазим из аута, блесак светлосне групе и *илии!* – електро закључавање, *шај сигнал!*, за леђима остаје небо, прљаве измаглице, сеница што је изгубила годишња доба, низ косину врата склизнула је капљица и ја је бришем о крагну неопходним а *о како смешним покрећима*, помислим док то радим. *Црни облак, збијам знакове у прашуми...* Несвесно певушим у себи, знам да тај чин понекад разоружа депресију: она је оно жуто, бакрено лишће које се у влази слепило за асфалт, па се одједном разведри, исуши и бива разнесено ветром: остане сув плочник, и ништа се не лепи за њега, прашина се лако подиже, некако нестварно блешти, као мало сунце, као растерећење.

ДЕПРЕСИЈЕ, ЛИТЕРАТУРА (II)

Лево ми раме благо спуштено под теретом актовке: уговори, предрачуни и фактуре, документи... Сећам се Пруста, реченица које спајам са призорима као кадрове у којима постоји само атмосфера, не и догађај, нека притајена субверзивност статичности што се скрива у емоцијама, у свему ономе што то пробуди, неко ломљење светлости, њен прелаз преко зграде, па остајање у сенци, нешто... Та литература ми је неопходна иако остаје скривена док комуницирам са колегама, клијентима, било какво раслојавање тема доноси збуњујуће погледе и, увек необјашњиво, неповерење. Остаје ту скривена, неприметна, као илегалац, као тајна, као лепа негована патрицијска жена коју ће упропастити варвари кад изађе на светлост дана.